SARI GELİN İÇİN YAPILAN TESİS TEFENNİ'DE FAALİYETE GEÇTİ

Dünyada yetiştirilen tüm bitki türlerinin %4-5'ini tıbbi bitkiler oluşturmakta olup, farklı amaçlarla kullanılmaktadırlar. Tıbbi ve aromatik bitkiler genel olarak ilaç kullanımında ve bunun dışında güzel koku, lezzet, baharat, çay ve uçucu yağ gibi birçok alanda değerlendirilmektedir. Türkiye'nin farklı iklimlere sahip olması ve çok sayıdaki bitki türü çeşitliliği nedeniyle tıbbi aromatik bitkiler önemli bir pazar değeri oluşturmaktadır. Bu bitkilerin üretiminin artmasıyla ticaretinde ve sanayide önemli bir potansiyele ulaşılmıştır. Rezene bitkisi Güney Avrupa ve Akdeniz bölgesinin doğal baharatıdır. Rezene tıbbi ve aromatik bitkiler içerisinde en önemlilerinden birisi olup, genellikle yemeklerde sebze olarak kullanılmaktadır. Rezene bitkisinin tüm kısımları kullanılmakta olup, yaprakları mutfakta vazgeçilmez bir tat kaynağı olmakla birlikte rezene tohumu baharat ve uçucu yağ üretiminde kullanılmaktadır. Tohumundaki uçucu yağ ve bileşenleri gıda, eczacılık ve kozmetik sanayinde değerlendirilmektedir. Gıda sanayinde meyve türevleri, şekerleme, unlu mamuller ve alkolsüz içeceklerin ham maddesidir Türkiye'de rezene tohumlarında bulunan anethole maddesinden faydalanılmakta olup, bu maddenin sindirimi kolaylaştırıcı, karın kaslarını rahatlatıcı, kolera hastalıklarına karşı, öksürük, soğuk algınlığı, göğüs, akciğer ve böbrek rahatsızlıklarını giderici etkiye sahip olması nedeniyle önemi gün geçtikçe artmaktadır. Türkiye'de yetiştirilen rezenelerin transanethol içeriği fazla olduğu için uçucu yağ kalitesi yüksektir. Ülkemizin her bölgesinde rezene yetiştiriciliği yapılmakta olup üretim daha ziyade Akdeniz, Ege ve Güney Anadolu bölgelerinde Burdur, Denizli, Manisa ve Gaziantep illerinde yaygındır. Türkiye'de üretilen rezenenin bir kısmı iç piyasa da tüketilmekte olup, önemli kısmı ise ABD, Almanya, Fransa, Brezilya ve Hollanda gibi çeşitli ülkelere ihraç edilmektedir. Rezene bitkisi ülkemizde gerek yabani olarak yetişen gerekse tarımı yapılan bir bitkidir. Ülkemiz, çok zengin bir bitki örtüsüne sahip olmakla birlikte bunu yeterince değerlendiremeyen bir görüntü arz etmektedir. Bitki zenginliğimizin ekonomimize yansıtılması için bu bitkilerle ilgili olarak birçok alanda ve çeşitli çalışmalara gereksinim vardır. Bu yönden ele alındığında, sağlık alanında da gelecek vaat eden bir bitki olan rezenenin farmakotoksikolojik etkilerinin çalışılması ve elde edilecek sonuçlardan uygun olanlarının sağlık ve ekonomiye kazandırılması, gelişmekte olan ülkemizin kıt olanaklarının ülke yararına olacak şekilde kullanılması gibi güzel bir amaca hizmet edecektir. Tıbbi ve aromatik bitkilerde sürdürülebilir üretim ve pazar potansiyelini yeterince değerlendirmek için bu ürünlerin istenen miktar ve kalitede olması gerekmektedir. Türkiye'de tıbbi bitkilerin öneminin artmasına paralel olarak tarımsal çalışmalara başlanmış, özellikle son yıllarda bu bitkilerde çeşit geliştirmeye yönelik ıslah çalışmalarında artışlar gözlenmiştir. Rezene üretimi gerek Türkiye ihracatında gerekse Burdur bölgesinde üreticilerinin gelirlerinin artırılmasında alternatif bir ürün konumundadır. Bu açıdan bakıldığında kırsal alanda bireylerin gelirlerinin artırılması, dolayısıyla kırsal kalkınma açısından önem arz etmektedir. Üreticinin kazanıcını ve bölgesel istikrarın sağlanması ekonomik kazanımlar elde edilebilmesi hususunda alternatif imkân sağlayan rezene bitkisinin üretimi ve pazarlanması kırsal bölge için kritik önem arz etmektedir. Bu bağlamda rezene bitkisinin üretimini desteklemek için Rezene Tesisini Tefenni ilçesine kazandıran Tefenni Belediye Başkanı Ümit Alagöz ile yaptığımız söyleşiyi yayınlıyoruz.

DERGİ AYRINTI

Dergi Ayrıntı: Sayın Ümit Alagöz rezene bitkisinin üretiminden bahseder misiniz?

Ümit Alagöz: Rezene, maydanozgiller familyasından çok yıllık bir bitkidir. Tohumları protein ve yağ bakımın oldukça zengindir. Rezene ılıman iklimi sevmesi sebebiyle bölgemizde yetiştiriciliğe oldukça elverişlidir. Kokulu ve otsu bir bitki olan rezenenin kalınlaşmış kazık bir kökü vardır. Sarı renkli çiçekleri ile sağlığımıza ekonomimize olan faydaların yanı sıra gözlerimize seyir şöleni yaşatır. Rezene ülkemizde bazı bölgelerde kendiliğinden de yetişir iken Akdeniz Bölgesinde bu yetişme çok daha kolay olabilmektedir. Rezene tohumlarını dökerek çoğalabilme özelliğine sahiptir. Ayrıca rezeneyi tohum ya da fide olarak ekebilirsiniz. Bahçenizde ayrı bir yerde yetiştirirseniz daha verimli olur. Böylece çevresinde bulunan diğer sebze ve bitkilere zarar vermez. Rezene yetiştiriciliği kırsal kesim için oldukça kritik öneme sahiptir.

Ayrıntı: Sayın Alagöz rezene bitkisinin üreticisine ve ülkemize sağladığı ekonomik kazancından bahseder misiniz?

Alagöz: Yemeklerimizden çeşitli kozmetik ve eczacılık ürünlerine kadar kullanılan rezene ülkemizin özellikle Akdeniz Bölgesinde ciddi anlamda ekonomik gelir kapısı olarak bilinmektedir. Tıbbi ve aromatik bitkilerin çok farklı alanlarda ve sanayi kollarında tüketimine paralel olarak bu bitkilerin dünya ticaret hacmi her geçen gün artmaktadır. Ticaret hacminin büyümesi ve talebin artmasıyla söz konusu bitkilerin üretim olanaklarının arttırılmasına yönelik çalışmalar da hızlanmıştır. Aynı şekilde doğadan toplama oranlarında da artış olmuştur. Genel olarak tıbbi ve aromatik bitkilerin

en fazla kurutulmuş şekilde ticareti yapılmakta olup, uçucu yağ olarak ve az da olsa taze olarak ticareti de yapılmaktadır. Dünya genelinde her yıl yaklaşık yarım milyon ton kurutulmuş tıbbi ve aromatik bitkinin uluslararası ticareti yapılmakta olup, yerel ve ulusal pazarlarda da miktarı tam olarak bilinmeyen önemli miktarda tıbbi ve aromatik bitki ticareti de bulunmaktadır. 2014 yılında ülkemizde toplam 15.848 dekar alanda rezene üretimi yapılırken, üretim alanı 2018 yılında 23.400 dekar alana çıkmıştır. 2019 yılında ise rezene üretim alanı 10.457 da artarak 33.857 dekar alana ulaşmıştır. Ülkemizdeki toplam rezene üretim miktarı 2014 yılında 2.289 ton olarak belirlenmiş, 2017 yılına kadar da ciddi bir üretim artışı olmamıştır. 2018 ve 2019 yıllarında ise rezene üretim alanlarının da artmasına paralel olarak üretim miktarlarında da artış olmuştur. Ülkemiz toplam rezene üretimi 2018 yılında 3.067 ton iken, 2019 yılında 4.738 tona kadar çıkmıştır. Burdur ili Tefenni ilçesinde ise 2014 yılından 2019 yılına kadar rezene üretim miktarlarında dalgalanmalar yaşansa da genellikle üretim miktarı artış eğiliminde olmuştur. Her yıl artış gösteren rezene hem üreticisinin kazanç kapısı haline gelebilmeyi başarmış hem de ülkemize ek gelir ek istihdam olanağı sağlayabilme başarına ulaşmıştır. Rezenenin aromatik bitki olarak değerlendirilmesinin yanında taze sebze olarak da tüketimi yapılmaktadır. Taze veya soğutulmuş olarak rezene sebze formundaki ihracat miktarı yıllara göre farklılık gösterse de en yüksek ihracat miktarı 2019 yılında 23.5 ton olarak gerçekleşirken, ülkemize 252,7 bin TL girdi sağlanmıştır. Yani ülkemiz ve bölgemiz için rezene üretiminin teşviki sonrasında pazarlanması ihracat yapılması ekonomik kazanımlar elde edebilmek için oldukça önemlidir.

Ayrıntı: Sayın Alagöz rezene bitkisinin kullanım alanları nelerdir?

Alagöz: Rezene, eski çağlardan beri yaygın olarak kullanılan şifalı bir bitkidir. Maydanozgiller grubuna aittir ve Latince adı 'Foeniculum vulgare'dur. Uzun ömürlü bir bitki olana rezenenin boyu 1,5 metreyi bulabilir, esmer renkli ve hoş kokuludur; yemeklerde tat verici olarak katılabilir. Pek çok vitamin ve mineral içeren bu şifalı bitkide başta sodyum, kalsiyum, potasyum, magnezyum ve fosfor gibi faydalı minerallerin dışında bolca A ve C vitamini bulunur. Şifa amacıyla rezenenin yaprakları ile çay yapılırken tohumları ve kökü gaz giderici olarak kullanılmaktadır. Bir Akdeniz bölgesi bitkisi olan rezenin çayı, yağı, rezene, ekstraktı, ekstresi, sabunu, merhemi ve şurubu üretilir. Ayrıca içeriğindeki flavonlar ve uçucu yağların zenginliğiyle çok çeşitli ilaçların yapımında da yaygın olarak kullanılır. Rezenin tarihi çok eskilere dayanmanın yanı sıra kullanım alanları da bir hayli geniştir. Dünya üzerinde yaygın bir alana sahip rezene mut-

faklardan çeşitli eczane ürünlerine kadar kullanılır iken aynı zamanda alternatif tıp olarak da kullanılması ile halk tarafından yoğun talep gösterilen bir bitki olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ayrıntı: Sayın Alagöz Sarı Gelin Tefenni Rezenesi projenizden bahseder misiniz?

Alagöz: Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı (BAKA) tarafından %80 hibe desteği ile onay alan "Göller Yöresinin Sarı Gelini Tefenni Rezenesi" Projemizde, Tesislerin tamamlanması ile faaliyete geçerek üreticimizi ve bölgemizi kalkındırmak için bir yatırımın daha hizmete girmesinin mutluluğunu yaşamaktayız. Tesisimizde Türkiye üretiminin %63'üne, organik üretiminin de %92'sine sahip olduğumuz Rezene ürününün eleme, temizleme, otomatik çuvallama, paketleme, sallama çay paketleme, uçucu ve soğuk sıkım yağının üretim ve şişeleme tesisleri aktif halde faaliyete geçmiştir. Ayrıca üreticiyi ve bölge ekonomisini destekleyecek tesisimizde görev alan personeller sebebiyle de istihdam sağlanmış olacaktır. Bizlerin bu proje ile amacı ve gayesi Rezene üreticisine de katkıda bulunmaktır. Artık Tefennili rezene üreticileri mahsullerinin pazarlanmasından ya da satarak geçimlerini sağlayabilmekten yana endişe yaşamalarına gerek kalmamıştır. Onlar üretimlerini arttıkça biz Tefenni Belediyesi olarak alımlarımızı arttıracağız. Hep birlikte üretecek hep birlikte ülkemizin geleceğini güçlü kılacağız. Bizler Tefenni Belediyesi olarak hiçbir zaman şahsi çıkarlar peşinde koşmadık. Önce milli menfaatlerimiz sonrasında halkımızın menfaatleri anlayışı ile hizmetlerimizi birer birer hayata geçirmeye özen gösterdik. Bu bağlamda da geçen sene kilogram fiyatı 10 TL olan Organik Rezene fiyatını bizler bu yıl 20 TL'den alarak üreticimize desteklerimizi en üst seviyede tutmaya çalışıyoruz. Görevli personellerimiz düzenli olarak rezene üreticilerini ziyaret ederek dertlerini ve isteklerini dinleyecektir. Tefenni ilçemizde faaliyete geçen

tesisimizin değerli çiftçilerimize ve üreticilerimize hayırlı olmasını diliyorum.

Ayrıntı: Sayın Alagöz rezenenin faydalarından bahseder misiniz?

Alagöz: Rezene geçmiş tarihten günümüze kadar gelen maydanoz ailesi grubundan olan şifalı bir bitkidir. Koyu renkli ve sadece kendine özgü kokusuyla yemeklerde kullanılan ve ayrıca çayı yapılarak içilen insan sağlığı için çok önemli bir bitki türüdür. Birçok rahatsızlık ve hastalıklara karşıda etkili tedavi yöntemi olan rezene en bilindik kabızlık ve gaz sancısı problemlerinde uzun yıllar kullanılmıştır. Rezene küçük bebeklerde bile gaz probleminde kullanılabilen bitkisel ilaçtır. Rezene besin değeri bakımından içinde; potasyum, sodyum, fosfor ve kalsiyum bulundurur. Vitaminlerden ise A ve C vitamini ağırlıklı bulunan ve kış aylarında hastalıklara karşı bu vitaminler adeta ilaç niteliğine geçer. Rezenenin yıllardır bilinen en büyük özelliği ise sindirimi güçlendirerek mide ağrılarını hafifletmesidir. Rezene şifalı bitkiler arasında yer alan ve halk arasında da bilinen sıklıkla tüketilen bir bitki türüdür diyebiliriz. Rezene bitki olarak yemeklerde hoş koku vererek tüketilen ve çayı demlenerek içilebilen özelliklere sahiptir. Ayrıca rezene Kansızlığa, ses kısıklığı problemine iyi gelir. Stres ve depresyon tedavilerinde kullanılır. Kas gevşetici olarak kullanılır. Ödem atıcı özelliği vardır. İdrar söktürücü olarak bilinir. C vitamini bakımından zengindir. Cilt dokusunu yeniler, cildi canlandırır. Küçük sarı çiçekli ve yeşil yapraklı rezene bitkisi insan hayatına birçok fayda sağlar. Yetişkin kişilerde daha çok çayı yapılarak tüketilir. Özellikle kış aylarında üst solunum yolu hastalıklarına iyi geldiği için ılık bir şekilde rezene çayı içilir. Rezenenin bir diğer önemli özelliği rezene çayını bir pamuk yardımıyla gözünüze tampon olarak uygularsanız göz şişliği gibi rahatsızlıklara iyi gelir.

